

Poročilo o azilu 2025

Povzetek

© Agencija Evropske unije za azil (EUAA), 2025

Niti Agencija Evropske unije za azil (EUAA) niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

Fotografija na naslovnici: EUAA, sprejemni center Kofinou na Cipru

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2025

PDF ISBN 978-92-9410-775-6 DOI: 10.2847/1097712 BZ-01-25-030-SL-N ISSN 2600-3104

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira. Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiten z avtorskimi pravicami agencije EUAA, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov pravic.

Poročilo o azilu 2025

**Letno poročilo o stanju na področju azila v
Evropski uniji**

POVZETEK

Junij 2025

Uvodna beseda

Sprejetje pakta o migracijah in azilu je bil pomemben mejnik v razvoju skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS), ki je naznanil prehod v novo obdobje. Evropa je s pravnimi in operativnimi instrumenti pakta dobila prilagodljiva orodja za obravnavanje potrebe po zaščiti v okolju povečane negotovosti, spreminjajočih se migracijskih vzorcev in nepredvidljivih zunanje-političnih sprememb. Evropske države, ki so nosilke skupnost vrednot, vedno znova dokazujejo svojo zavezanost k sodelovanju, združevanju sredstev, povezovanju prizadevanj in razvijanju rešitev za zagotavljanje dostopa do zaščite tistim, ki jo potrebujejo.

Agencija Evropske unije za azil (EUA) je imela ključno vlogo pri zagotavljanju pomoči državam EU+ pri postavljanju temeljev in optimizaciji odzivov na področju zaščite. Na tem področju je bil leta 2024 dosežen znaten napredek. Agencija je na primer v okviru posebnega programa za pakt pomagala državam članicam, da so se pripravile na praktično izvajanje pakta z zagotavljanjem prilagojenega usposabljanja, spremljanja razmer ter kakovostnih orodij in smernic o praksah. Agencija EUA je kot center odličnosti na področju usposabljanja od malteških organov prejela uradno priznanje za izvajalko visokošolskega izobraževanja. S tem mehanizmom bo krepila zmogljivosti v državah članicah za upravljanje učinkovitih in usklajenih azilnih ter sprejemnih sistemov.

Sprejetje prve strategije agencije na področju temeljnih pravic dokazuje njeno zavezanost zagotavljanju, da se pravice prosilcev za mednarodno zaščito v celoti spoštujejo v vseh dejavnostih agencije. Namen vzpostavitve mehanizma agencije EUA za spremljanje je prav tako preprečiti ali opredeliti morebitne pomanjkljivosti v delovanju nacionalnih sistemov in s tem izboljšati praktično uporabo sistema CEAS. Prvi pilotni projekti spremljanja se v letu 2025 že izvajajo. Agencija je za nadaljnjo pomoč nacionalnim operacijam razporedila rekordno število osebja v 13 državah članicah.

Zaveda se, da je spremljanje razmer, ki temelji na visokokakovostnih in raznolikih virih informacij, ključno za informirano oblikovanje politik, zato pripravlja številne analitične izsledke s področja azila, med katerimi je tudi ta glavna publikacija. Poročilo o azilu je letos pripravljeno v prenovljeni, bolj strnjeni obliki, v kateri so predstavljeni letni dogodki, povezani s sistemom CEAS, in osredotočeni pregledi po državah. Ta nova oblika ohranja bistvo poročila o azilu nespremenjeno, saj ostaja glavni vir za analitičen in uravnotežen vpogled v področje azila v Evropi. Poročilo bo kot tako predstavljalo pomemben vir za prvo letno poročilo Evropske komisije o azilu in migracijah.

Nina Gregori
Izvršna direktorica
Agencija Evropske unije za azil

Vsebina

Uvodna beseda	4
Uvod	6
1. Pomembni dogodki na področju azila v Evropski uniji v letu 2024	7
2. Dostop do postopkov	8
3. Pobude za bolj racionalizirane in usklajene azilne postopke	9
4. Ponoven razmislek o sprejemu	10
5. Odgovornost za prošnjo za mednarodno zaščito	11
6. Usklajen pristop za preselitev in humanitarni sprejem	12
7. Pravice upravičencev do mednarodne zaščite v zvezi z vključevanjem in integracijo	12
Okvir 1. Začasna zaščita razseljenih oseb iz Ukrajine	14
8. Pravni zaščitni ukrepi za otroke in prosilce s posebnimi potrebami	15
Sklepne ugotovitve	17

Uvod

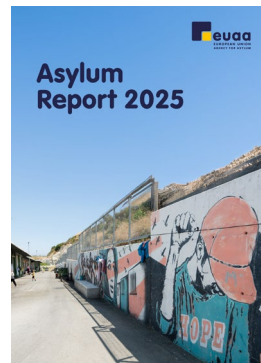
Povzetek [poročila o azilu 2025: Letno poročilo o stanju na področju azila v Evropski uniji](#) povzema ključne dogodke na področju mednarodne zaščite, ki so podrobno predstavljeni v glavnem poročilu. Povzetek je na voljo v [30 jezikih](#), vključno z vsemi uradnimi jeziki EU ter albanskim, arabskim, makedonskim, ruskim, srbskim, turškim in ukrajinskim jezikom.

Informacije, ki so predstavljene v glavnem poročilu, je mogoče filtrirati prek različnih uporabniku prijaznih virov:

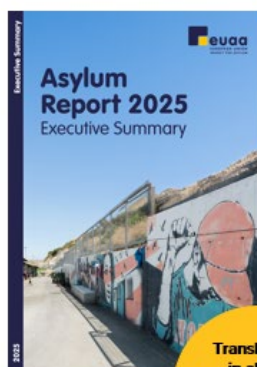
- V [nacionalni podatkovni zbirki o dogodkih na področju azila](#) so predstavljeni zakonodajni, institucionalni in politični dogodki, ki so opisani v poročilu. Posodobitve je mogoče iskati po državi, temi, letu in vrsti dogodka. Informacije so povzete in predstavljene tudi v preglednici po državah in po tematskih področjih v dokumentu PDF.
- V poročilu je predstavljen izbor dogodkov na področju sodne prakse, ki so zajeti v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#). Hiperpovezave v besedilu vodijo bralce do posameznih sodnih primerov v zbirki podatkov.
- Viri, uporabljeni za pripravo poročila o azilu, so navedeni v seznamu referenčnih dokumentov na koncu poročila. Na voljo so tudi v ločenih in podrobnih [virih o azilu za leto 2025](#), razvrščenih po vrsti vira. Bralci lahko zlahka ugotovijo, ali viri izhajajo iz evropskih institucij in agencij, mednarodnih organizacij, nacionalnih pristojnih organov, organizacij civilne družbe ali možganskih trustov in akademskih krogov.

Najnovejše informacije o dejavnostih agencije EUAA in podpori državam članicam so na voljo v infografikah: <https://euaa.europa.eu/asylum-report-2025/section-10-euaa-support-2024>

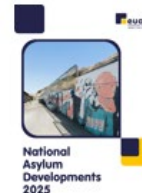
Glavne spremembe po državah so na voljo v pregledih po državah: <https://euaa.europa.eu/asylum-report-2025/country-overviews>

Additional resources to the Asylum Report 2025

Translations
in all EU
languages
and 7 non-EU
languages

1. Pomembni dogodki na področju azila v Evropski uniji v letu 2024

Štiri leta po tem, ko je Evropska komisija predlagala pakt kot celovit okvir za upravljanje migracij in azila v Evropi, sta Evropski parlament 10. aprila 2024 in Svet 14. maja 2024 sprejela [pakt o migracijah in azilu](#). EU je z njegovim sprejetjem dobila sodobno, zanesljivo in prilagodljivo strukturo pravnih ter operativnih instrumentov za obravnavanje spreminjajočih se potreb po zaščiti na svetovni ravni. Države članice so po uspešnem zaključku zakonodajnega postopka začele vzpostavljati potrebne pravne, upravne in praktične ureditve za uporabo določb pakta. Evropska komisija je julija 2024 v pomoč pri usmerjanju tega dela izdala [skupni izvedbeni načrt za pakt o migracijah in azilu](#), v katerem je določila posebne mejnike, ki jih je treba doseči v predvidenem časovnem okviru.

Na podlagi smernic iz skupnega izvedbenega načrta so države EU+ pripravile svoje nacionalne izvedbene načrte. Države članice so uskladile prizadevanja in združile vse organe, ki naj bi bili vključeni v izvajanje pakta, da bi zagotovile prispevke, navzkrižno nadgradile zamisli ter pripravile akcijske načrte za prihodnost. Regionalne uprave so bile vključene v ta postopek na področjih, ki so v njihovi pristojnosti, kot so socialne zadeve, izobraževanje in integracija. Priprave na izvajanje pakta so za države članice proces, ki zahteva izredno veliko virov. Za tako obsežno in kompleksno reformo so potrebni obsežni finančni, upravni ter človeški viri. Za številne države članice je to velik izziv, saj že sedaj vse svoje vire namenjajo ohranjanju neprekinjenega poslovanja na področju obdelave stalno velikega števila prošenj.

V postopku izvajanja so imele agencije EU ključno vlogo, saj so delile vire in strokovno znanje. Agencija EUAA je v okviru svojega posebnega programa za pakt zagotavljala podporo na več načinov, med drugim z namenskim usposabljanjem in pripravo smernic, orodij za kakovost, standardov ter kazalnikov, ki podpirajo praktično izvajanje pakta.

Od predstavitve predlogov pakta v letu 2020 je več akterjev izrazilo mnenje, da bi bilo treba nekaterim določbam nameniti posebno pozornost, da bi zagotovili popolno spoštovanje temeljnih pravic. Pozornost je treba nameniti zlasti dejstvu, da morajo institucije in države članice EU zagotoviti zadostna sredstva za ustrezno zagotavljanje učinkovitega izvajanja postopkovnih zaščitnih ukrepov in popolno spoštovanje temeljnih pravic oseb, ki iščejo zaščito v EU.

Med razvojem dogodkov v zvezi s sprejetjem in izvajanjem pakta o migracijah in azilu se je evropska politična agenda osredotočila na prizadevanja za učinkovit nadzor zunanjih kopenskih in morskih meja EU ter pobude za nadaljnje ukrepanje proti trgovini z ljudmi. Evropska komisija in organizacije civilne družbe so v letu 2024 še naprej izvajale posvetovanja, pri čemer Generalni direktorat za migracije in notranje zadeve financira številne projekte, ki jih izvajajo organizacije civilne družbe.

EU je Ukrajini v letu 2024 še naprej zagotavljala neomajno politično, finančno in humanitarno podporo ter nudila zatočišče milijonom razseljenih oseb iz Ukrajine. Odločitev Sveta Evropske unije iz junija 2024 o podaljšanju začasne zaščite do marca 2026 je zagotovila stabilnost in varnost približno 4,4 milijona upravičencem do začasne zaščite, ki prebivajo v državah EU. Zaradi vse večje kompleksnosti mednarodnega geopolitičnega okolja in diplomacije je težko

napovedati razvoj dogodkov v zvezi z razmerami v Ukrajini ter migracijami Ukrajincev v Evropo.

EU je na področju zunanje razsežnosti migracijske in azilne politike še naprej vzpostavljala celovita partnerstva z državami izvora in tranzita, vključno s prizadevanji za naslavljanje temeljnih vzrokov nezakonitih migracij, povečanjem zmogljivosti za upravljanje meja in boj proti trgovini z ljudmi, zagotavljanjem rešitev za zaščito razseljenega prebivalstva po svetu ter zagotavljanjem varnih in zakonitih poti v Evropo kot alternative nezakonitim migracijam.

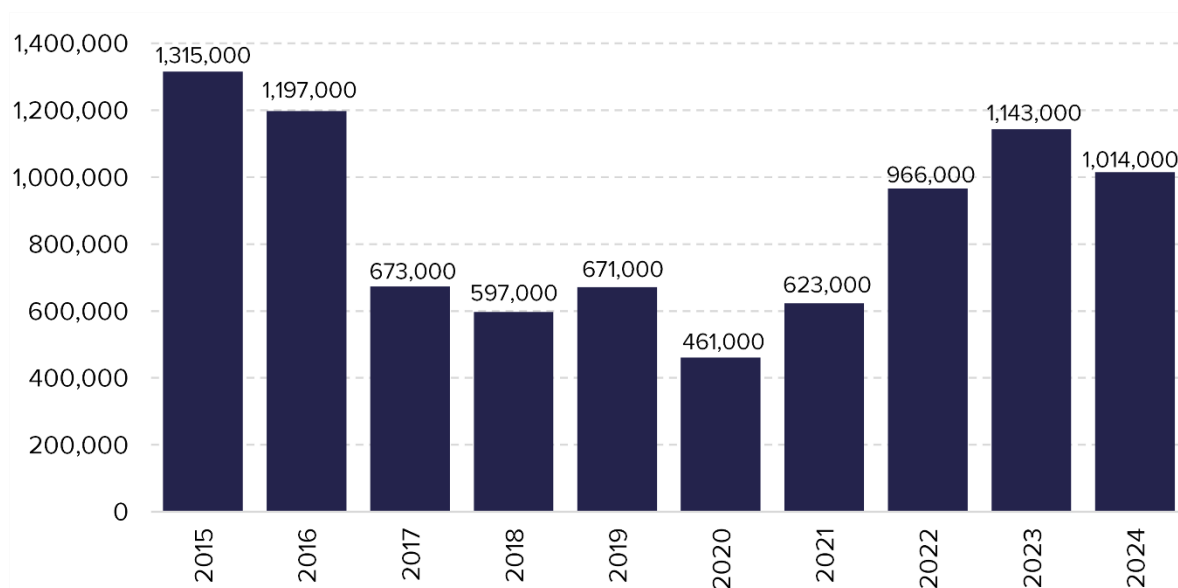
Sodišče Evropske unije (SEU), ki je zadolženo za zagotavljanje usklajene razlage in uporabe prava Unije, je leta 2024 izdalo približno 20 sodb in sklepov z razlago različnih določb sistema CEAS. Več informacij je na voljo v [sodni praksi Sodišča Evropske unije v zvezi z azilom iz leta 2024](#), informativno gradivo št. 32.

2. Dostop do postopkov

Leta 2024 se je število prošelj za mednarodno zaščito v primerjavi z letom 2023 zmanjšalo za 11 %, pri čemer so države EU+ že drugo leto zapored prejele nekaj več kot milijon prošelj (*glej sliko 1*).

Slika 1. Število prošelj za azil v državah EU+, 2015–2024

Vir: podatki sistema agencije EUAA za zgodnje opozarjanje in pripravljenost (EPS) z dne 3. februarja 2025.

Skoraj štiri petine vseh prošelj v državah EU+ je prejelo le pet držav: Nemčija (237 000 prošelj), Španija (166 000), Italija (159 000), Francija (159 000) in Grčija (74 000). Upoštevajoč število prošelj za azil glede na velikost prebivalstva sta največ prošelj na prebivalca prejela Ciper in Grčija. Vendar to ne odraža števila odločb o začasni zaščiti, ki so jih v letu 2024 izdale države EU+ (*glej okvir 1*).

Prvih pet državljanstev med prosilci za mednarodno zaščito v državah EU+ ostaja enakih kot leta 2023: Sirci (151 000 prošenj), Afganistanci (87 000), Venezuelci (74 000), Turki (56 000) in Kolumbijci (52 000). Z izjemo Venezuelcev, ki so vložili rekordno število prošenj, so državljani ostalih štirih držav prve peterice, vložili manj prošenj kot prejšnje leto. Medtem ko se je število prošenj, vloženih s strani državljanov, uvrščenih na lestvici državljanstev za prvo peterico, zmanjšalo, je bilo za druga državljanstva zabeleženo rekordno število prošenj, vključno z Bangladeševci (43 000 prošenj), Perujci (27 000), Malijci (17 000), Senegalci (14 000), Haitijci (12 000), Šrilančani (9 800), Kitajci (7 200) in Mavretanci (5 700). Leta 2024 je bilo zabeleženo tudi rekordno število Palestincev (12 000 prošenj) in s tem povezano povečanje števila prosilcev brez državljanstva (3 600).

Zaradi stalnega velikega priliva prosilcev za mednarodno zaščito so bile nacionalne razprave in politike usmerjene v učinkovito varovanje meja. Države EU+ so za preprečevanje in obvladovanje nezakonitih migracij uporabljale kombinacijo proaktivnih in reaktivnih ukrepov, kar je občasno lahko vplivalo na učinkovit dostop do ozemlja. Ti ukrepi so vključevali zmanjšanje dostopa do ozemlja z omogočanjem vstopa le prek določenih mejnih točk, vzpostavitev varovalnih pasov na mejah, okrepitev patroljiranja in povečanje proračuna za varovanje meja.

Nekatere države EU+ so nadaljevale trend iz preteklih let in uvedle prakse za zgodnje razlikovanje med tistimi, ki zaščito potrebujejo, in tistimi, ki je ne, pri čemer so bile slednje osebe preusmerjene v postopke vrnitve. Druge nacionalne pobude so omogočile združitev delovanja pristojnih organov na isti lokaciji, da bi se olajšalo usklajevanje med organi in skrajšal čas obravnave. Kljub prizadevanjem nacionalnih organov v letu 2024 so v več državah poročali o zamudah pri dostopu do azilnega postopka, pri čemer so prosilci v nekaterih primerih čakali po več mesecev, da bi dobili termin za formaliziranje prošnje.

3. Pobude za bolj racionalizirane in usklajene azilne postopke

Zakonodajne in politične razprave v letu 2024 so bile usmerjene v izgradnjo odpornih ter učinkovitih azilnih sistemov. Prizadevanja so bila osredotočena na hitrejšo izvajanje postopkov in optimizacijo uporabe razpoložljivih virov, vključno z institucionalnim prestrukturiranjem, digitalizacijo postopkov ter usposabljanjem in poklicnim razvojem. Kljub temu so občasno poročali o težavah glede možnosti prejemanja nasvetov in svetovanja na samem začetku postopka, zlasti na mejah in med pridržanjem.

Države EU+ so svoje politike in prakse odločanja na podlagi posodobljenih informacij o državi izvora prilagodile nekaterim profilom prosilcev. Po padcu režima Bašarja al Asada v Siriji decembra 2024 in nejasnih razmerah v državi so države EU+ na primer začasno ustavile odločanje o potrebah sirskih prosilcev po zaščiti. Sodišča so imela ključno vlogo pri oblikovanju praks, povezanih s koncepti varnih držav in ponovnimi prošnjami. Čeprav so se v teh sodbah razlagale določbe (prenovljene) direktive o azilnih postopkih, se pričakuje, da bodo te služile tudi kot kazalniki za izvajanje novih zahtev iz uredbe o azilnih postopkih.

Organi za azil v državah EU+ so leta 2024 izdali 795 000 prvostopenjskih odločb o prošnjah za azil, kar je rekordno število od leta 2017. Že četrto leto zapored sta največ odločb izdali Nemčija in Francija, kar skupaj predstavlja skoraj polovico vseh odločb v okviru držav EU+.

Kljub večjemu številu odločb v številnih državah je bilo konec decembra 2024 zabeleženih 981 000 nerešenih zadev, kar je eno največjih števil doslej. Zato so se številni organi osredotočili na pospešitev azilnega postopka in skušali čim bolj odpraviti zaostanke pred obvezno uporabo pakta v juniju 2026, da bi se izognili vzporedni uporabi starih in novih pravil (odvisno od datuma prošnje) v daljšem obdobju. Poleg zaposlovanja dodatnega osebja in digitalizacije so organi uporabili različne metode za povečanje učinkovitosti upravljanja števila obravnavanih primerov. Kljub tem ukrepom so bili azilni postopki v nekaterih državah še vedno dolgotrajni, število nerešenih zadev pa je še naprej naraščalo.

Prizadevanja za povečanje učinkovitosti so bila osredotočena tudi na pritožbene postopke. Zaradi večjega števila nerešenih zadev, v zvezi s katerimi so bile vložene pritožbe, so sodišča začela vlagati v zaposlovanje dodatnega osebja in povečevanje zmogljivosti obravnave. Za izboljšanje kakovosti sodnih postopkov je več sodišč svojim sodnikom ponudilo stalno poklicno usposabljanje, pogosto ob podpori agencije EUAA.

4. Ponoven razmislek o sprejemu

Številni izzivi in kritične razmere na področju sprejema v zadnjih letih so spodbudili organe v številnih državah EU+, da so celovito pregledali svoje sisteme za sprejem. Sprejetje prenovljene direktive o pogojih za sprejem iz leta 2024 je spodbudilo nadaljnje spremembe pri upravljanju sprejema.

Splošni pritisk na sisteme za sprejem se je nadaljeval tudi v letu 2024. Čeprav se je število oseb v sprejemnem postopku v nekaterih državah zmanjšalo, je pritok prosilcev ostal visok, težave z odlivom pa so se nadaljevale, na primer zaradi splošnih stanovanjskih razmer v nekaterih državah EU+. Poleg tega je bil še vedno prisoten dvojni izziv nastanitve prosilcev za azil in upravičencev do začasne zaščite.

Države EU+ so vložile znatna sredstva v izboljšanje svojih sprejemnih zmogljivosti, prestrukturiranje svojih organov za sprejem, razvoj novih strategij za sprejem ter povečanje kadrovskih zmogljivosti z zaposlovanjem in usposabljanjem osebja. Kljub temu so se nekatere že obstoječe težave nadaljevale, kot so prenatrpanost, varnostna tveganja za stanovalce in osebje, zmanjšana zmogljivost zagotavljanja ustreznega spremljanja telesnih in duševnih težav, vključno s travmami, pomanjkanje zasebnosti za stanovalce, pomanjkanje izobraževalne podpore za otroke, ovire pri dostopu do trga dela ter pojav brezdomstva med čakanjem na sprejem. Zaradi zamud pri dostopu do sprejema je sodstvo poudarilo, da je treba prosilcem zagotoviti ustrezne materialne pogoje za sprejem od trenutka vložitve prošnje in da nobena druga praksa, kot je uporaba čakalnih seznamov, ne zadostuje za izpolnitev obveznosti v skladu s pravom Unije.

Še naprej se je širila [sodna praksa](#) v zvezi z razlago dostojnega življenjskega standarda in tega, kako naj organi uporabljajo pravila o zmanjšanju ali ukinitvi materialnih pogojev za sprejem. V več primerih so sodišča obsodila organe, ker niso zagotovili ustreznih pogojev za sprejem.

5. Odgovornost za prošnjo za mednarodno zaščito

Države EU+ so še naprej krepile učinkovitost dublinskega sistema, med drugim z nadaljnjo uporabo dublinskega načrta, ki je bil sprejet novembra 2022 za izboljšanje izvajanja predaj v odgovorno državo članico.

Leta 2024 je bilo izvedenih skupno 17 000 predaj v skladu z dublinsko uredbo, kar pomeni približno 14-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2023. To je bilo največ od leta 2019, še vedno pa precej pod ravnmi pred pandemijo. Več držav poročevalk je izvedlo več predaj kot leta 2023, nekatere pa so izvedle največ predaj doslej.

- Nemčija, Francija in Švica **so izvedle** največ predaj.
- Nemčija, Španija in Francija **so sprejele** največ predanih oseb.
- Afganistanci, Sirci, Alžirci in Turki so bili najpogostejše predane skupine po **državljanstvu**.

Glede na trenutne podatke, ki se redno izmenjujejo med agencijo EUAA in 29 državami EU+, je bilo leta 2024 na podlagi poslanih zahtevkov v okviru dublinskega postopka izdanih 147 000 odločb. To pomeni 18-odstotno zmanjšanje glede na leto 2023 (ko je bilo izdano rekordno število odločb), saj se je število prošenj za azil zmanjšalo za več kot desetino, razmerje med odločbami, izdanimi v skladu z dublinsko uredbo, in prošnjami za azil pa se je zmanjšalo na 14 % (najnižji delež v osmih letih). Ta upad kaže na zmanjšanje števila prosilcev za azil, ki se preselijo iz prve države prihoda v drugo, da bi vložili novo prošnjo (t. i. sekundarna gibanja), in posledično skupnega vpliva na število zadev v zvezi z azilom.

Države EU+ so še naprej vlagale v projekte digitalizacije in IKT, bodisi posebej za dublinske enote bodisi v okviru večjih pobud, ki vključujejo azilne postopke ali postopke priseljevanja na splošno. Sodelovanje med državami EU+ je presegalo uradne kanale uradnikov za zvezo in dvostranske sporazume. Več držav EU+ je leta 2024 sodelovalo v programu agencije EUAA za izmenjavo, ki je bil osredotočen na učinkovito združevanje družin. Dvostranski študijski obiski so posameznim državam omogočili nadaljnjo krepitev sodelovanja. V drugi polovici leta so se države EU+ začele pripravljati na izvajanje uredbe o upravljanju azila in migracij (AMMR). V podporo izvajanju pakta na nacionalni ravni je agencija EUAA pripravila nove informativne letake o uredbi o upravljanju azila in migracij ter Eurodacu, nova navodila in skupno predlogo za iskanje družinskih članov ter navodila za razgovore na daljavo (tudi za razgovore v okviru

dublinskega postopka). Reforma in racionalizacija dublinskega sistema sta še naprej ključni za delovanje skupnega evropskega azilnega sistema.

6. Usklajen pristop za preselitev in humanitarni sprejem

Leta 2024 je bilo iz tretjih držav v države EU+ preseljenih skoraj 14 000 beguncev, kar je drugo najnižje število od leta 2016, najmanj pa jih je bilo leta 2020, ko je preselitve močno ovirala pandemija covid-19. Skoraj 60 % preselitev sta izvedli Nemčija in Francija. Sirci so bili še vedno najpogostejše preseljena skupina, saj so predstavljali 40 % vseh preselitev (5 300).

Obstoječi pritisk na nacionalne sisteme za sprejem in posledično pomanjkanje nastanitev sta v državah EU+ veljala za oviro za izvajanje programov za preselitev ter humanitarni sprejem. Za ublažitev razmer so bile v nekaterih državah ustanovljene posebne skupine v občinah, ki beguncem pomagajo pri iskanju nastanitve, pri čemer podpora zagotavljajo tudi posamezniki. Zaradi pomanjkanja sprejemnih zmogljivosti so nekatere države začasno ustavile svoje programe za preselitev.

Na operativni ravni so nestabilne varnostne razmere na Bližnjem vzhodu zaradi vojne v Gazi znatno vplivale na organizacijo izbirnih misij, orientacijskih srečanj pred odhodom in ureditev potovanj za izbrane begunce na teh območjih. V zvezi s preselitvami beguncev so se še vedno pojavljale težave pri pridobivanju izstopnih dovoljenj iz držav odhoda, kot so Iran, Libanon in Pakistan, kjer je treba plačati izstopne pristojbine.

Več nacionalnih uprav se je obrnilo na programe zasebnega sponzorstva, da bi se zmanjšal pritisk na sisteme za sprejem ter okrepile vključujoče in gostoljubne skupnosti za integracijo. V obdobju med letoma 2024 in 2025 je poudarek še naprej na preselitvi Afganistancev in beguncev v državah vzdolž osrednesredozemske poti ter iz Srednje in Južne Amerike. Čeprav so bili Sirci v zadnjih letih v ospredju prizadevanj EU, je prekinitev obravnavanja prošelj Sircev za mednarodno zaščito v več državah EU+, dokler se razmere v državi ne stabilizirajo, vplivala tudi na odločitve o statusu sirskih državljanov, ki bi morali biti preseljeni.

7. Pravice upravičencev do mednarodne zaščite v zvezi z vključevanjem in integracijo

Vsebina zaščite se nanaša na pravice, do katerih so upravičenci do neke oblike zaščite upravičeni v državi azila, ter na s tem povezane obveznosti. Zaščita se prizna, kadar se prosilcem izda pozitivna odločba o priznanju statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite (imenovana tudi statusa, usklajena na ravni EU). Stopnja ugodno rešenih prošelj za mednarodno zaščito se nanaša na število pozitivno rešenih prošelj, izraženo kot delež skupnega števila odločb o prošnjah za

mednarodno zaščito. Čeprav nacionalne oblike zaščite državljanom tretjih držav zagotavljajo status zaščite, ti statusi, ki med državami EU+ niso usklajeni, običajno niso vključeni v izračun stopnje ugodno rešenih prošenj za mednarodno zaščito.

V letu 2024 je stopnja ugodno rešenih prošenj ostala nespremenjena in je znašala 42 %. Vendar pa ta skupni delež zakriva razlike med dvema razsežnostma. Med pozitivnimi odločbami je delež odločb o priznanju subsidiarne zaščite v zadnjih dveh letih narasel. Poleg tega so med državljanstvi zabeležene znatne razlike v številu pozitivnih odločb. Stopnje priznanja na prvi stopnji so bile najvišje za Palestince (91 %), Sirce (90 %), Burkince (85 %), Malijsce (84 %), Eritrejce (82 %) in Ukrajince (80 %).

Poleg oblik mednarodne in začasne zaščite, ki jih ureja EU, lahko države EU+ dodelijo tudi nacionalno obliko zaščite. Med odločbami, s katerimi je bil zavrnjen status, ki ga ureja EU, jih je približno 23 % priznalo neko obliko nacionalne zaščite, s čimer se je povečalo dejansko število oseb, ki prejemajo zaščito v Evropi.

V zadnjih letih je bilo na tem področju sprejetih več zakonodajnih in političnih ukrepov, ki na primer omogočajo bivanje iz humanitarnih razlogov ali napredno integracijo osebe zaradi daljšega bivanja v državi. Politična razprava v številnih nacionalnih okoljih se je še naprej osredotočala na vidike, povezane s trajanjem dovoljenj za prebivanje za upravičence do mednarodne zaščite, možnostmi pridobitve dolgoročnega prebivališča ali državljanstva, načini združevanja družin glede na dodeljen status ter razlogi za podaljšanje ali odvzem mednarodne zaščite.

Upravičenci so se po priznanju mednarodne zaščite še naprej soočali z izzivi pri uspešni integraciji. Še naprej je bil težaven zlasti prehod iz sprejemnega objekta na običajen stanovanjski trg. Organi na lokalni ravni so vse bolj v ospredju izvajanja nacionalnih strategij integracije, medtem ko storitve, ki jih zagotavljajo organizacije civilne družbe, ostajajo ključnega pomena za učinkovito integracijo, saj pogosto zapolnjujejo vrzeli v podpornih storitvah.

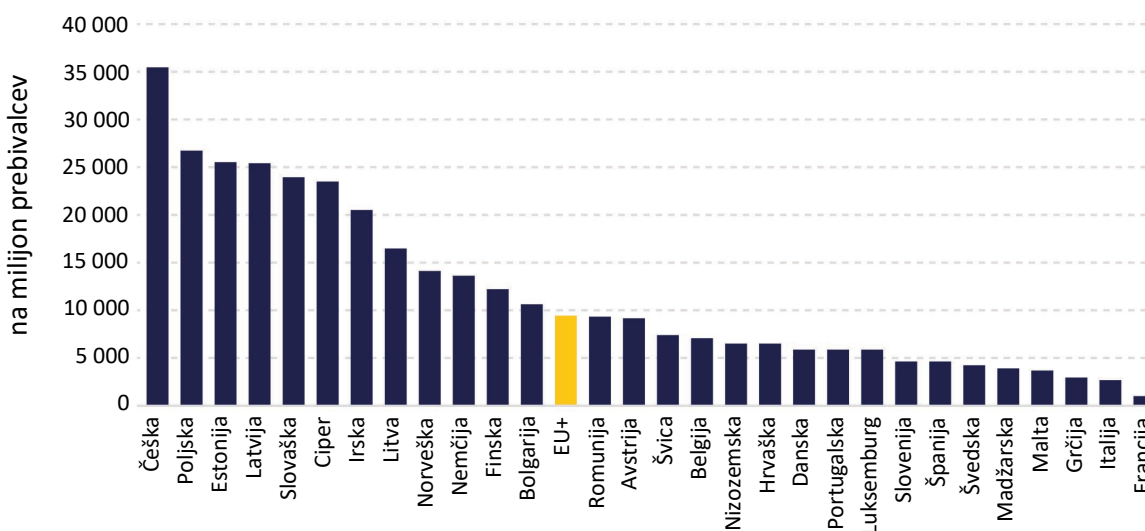

Okvir 1. Začasna zaščita razseljenih oseb iz Ukrajine

Konec leta 2024 je bilo v državah EU+ začasno zaščenih približno 4,4 milijona oseb. Ta številka je od začetka leta 2023 ostala razmeroma stabilna in še naprej znatno prispeva k skupnemu številu ljudi v Evropi, ki potrebujejo zaščito. Skoraj polovica vseh upravičencev do začasne zaščite je bila v Nemčiji (1,2 milijona) in na Poljskem (malo manj kot 1 milijon). Glede na velikost prebivalstva je Češka gostila največje število upravičencev na prebivalca (glej sliko 2).

Slika 2. Število oseb, ki jim je bila priznana začasna zaščita, na milijon prebivalcev po državah sprejemnicah, 2024

Vir: velikosti prebivalstva: Eurostat (DEMO_GIND), zajeto na dan 5. februarja 2025; upravičenci do začasne zaščite: Eurostat (MIGR_ASYTPSM), zajeto na dan 5. februarja 2025.

V tretjem letu po ruski invaziji so se države EU+ vse bolj osredotočale na integracijo razseljenih Ukrajincev, pri čemer so številne uvedle pobude za podporo pri dostopu do trga dela, učenju jezika, dejavnostih v skupnosti in pridobivanju dovoljenj za dolgoročno bivanje. Upravičence do začasne zaščite so spodbujale, da zapustijo sprejemne objekte in se dodatno vključijo v družbo s selitvijo v zasebno nastanitev. Včasih se je to izkazalo za zahtevno početje, ki je vključevalo tveganje brezdomstva. UNHCR je še naprej izvajal svoj regionalni načrt za pomoč beguncem v baltskih državah, na Poljskem, Češkem, Slovaškem, Madžarskem, v Romuniji, Bolgariji in Moldaviji.

8. Pravni zaščitni ukrepi za otroke in prosilce s posebnimi potrebami

Prosilci za mednarodno zaščito so lahko pred razselitvijo in tudi med potovanjem izpostavljeni zlorabi, izkoriščanju ter nasilju. Med žrtvami so številne ženske, dekleta in fantje, ki so doživeli skrajne oblike nasilja, vključno s spolnim nasiljem. Pakt o migracijah in azilu za boljše odzivanje na področju zaščite vključuje ukrepe za hitrejše prepoznavanje in spremljanje ranljivosti ter posebnih postopkovnih potreb in potreb glede sprejema.

Nacionalni organi so leta 2024 poudarili svojo zavezanost izpolnjevanju teh novih zahtev, vendar so hkrati opozorili, da to področje spada med najzahtevnejša. Organizacije civilne družbe so ocenile, da je glavna težava pomanjkanje ustreznih sredstev za hitro identifikacijo, ocenjevanje starosti, zakonite skrbnike in storitve spremljanja, kot je zdravstveno varstvo na področju duševnega zdravja. Ker se je pritisk na azilne organe in organe za sprejem nadaljeval, so se zmanjšale zmogljivosti za zagotavljanje ustreznega spremljanja telesnih in duševnih zdravstvenih težav, vključno s travmami.

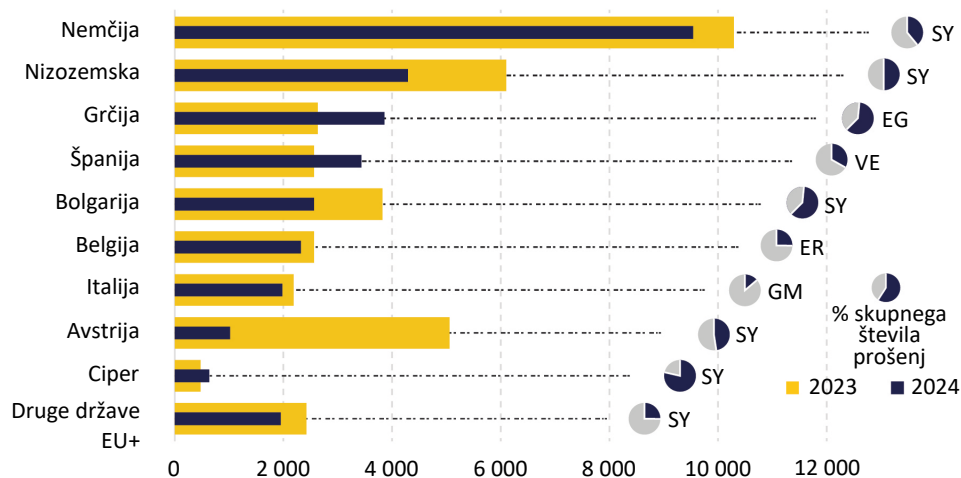
Maja 2024 je bila sprejeta revidirana direktiva EU o boju proti trgovini z ljudmi z razširjenim področjem uporabe, pri čemer so se med kazniva dejanja vključile tudi prisilne poroke, nezakonite posvojitve in izkoriščanje nadomestnega materinstva. Direktiva prav tako zavezuje države članice, da uvedejo strožja orodja za preiskovanje in pregon novih oblik izkoriščanja ter zagotovijo višjo raven podpornih storitev za žrtve trgovine z ljudmi. Več držav EU+ je na podlagi novih pravil pripravilo ali posodobilo svoje nacionalne akcijske načrte za boj proti trgovini z ljudmi. Deležniki z zaskrbljenostjo opažajo hitro razvijajočo se in naraščajočo uporabo novih tehnologij za trgovino z ljudmi in izkoriščanje ter poudarjajo potrebo po usklajenem zbiranju podatkov, da bi bolje razumeli ta pojav in pripravili ustrežnejše protiukrepe.

Leta 2024 so mladoletniki brez spremstva vložili 32 000 prošenj za azil, kar je približno 16 % manj kot leta 2023. Čeprav se je število prošenj nekoliko zmanjšalo, je Nemčija prejela 9 600 prošenj in bila še naprej največja država sprejemnica, saj je prejela 30 % vseh prošenj (*glej sliko 3*). Grčija (3 900 prošenj) je prejela doslej največje število prošenj mladoletnikov brez spremstva, tj. 46-odstotno povečanje. Skoraj polovica prosilcev mladoletnikov brez spremstva v državah EU+ je bilo Sircev (10 000 prošenj) ali Afganistancev (4 500). Rekordno število prošenj so vložili mladoletniki brez spremstva iz Egipta (2 900 prošenj, skoraj vse v Grčiji in Bolgariji), Ukrajine in Peruja.

Leta 2024 je bila večina prizadevanj na področju podpore ranljivim proslcem osredotočena na mladoletnike, zlasti mladoletnike brez spremstva, z ukrepi za zagotovitev ustrezne nastanitve, oskrbe in zdravljenja ter pobudami za učinkovitejše ugotavljanje starosti v več državah. Ta zaskrbljujoč pojav, ki je včasih zajemal pridržanje otrok, se je v državah EU+ nadaljeval, kot je dokumentirano v sodbah sodišč (tudi na ravni Evropskega sodišča za človekove pravice) ter poročilih mednarodnih organizacij in organizacij civilne družbe. Poudarek je bil tudi na zaščiti žensk, pri čemer so imeli pravosodni organi pomembno vlogo pri določanju standardov in vodilnih praks (na primer prelomne sodbe Sodišča EU [C-621/21](#), [C-646/21](#) ter [C-608/22](#) in [C-609/22](#)), nacionalni organi pa so uvedli pobude za okrepitev zaščitnih ukrepov za žrtve spolnega nasilja in pohabljenja/obrezovanja ženskih spolovil.

Slika 3. Države EU+, ki so prejele največ prošelj mladoletnikov brez spremstva, v letu 2024 v primerjavi z letom 2023, in delež vloženih prošelj glede na glavno državljanstvo mladoletnikov brez spremstva v letu 2024

Opomba: Podatki o prošnjah mladoletnikov brez spremstva niso bili na voljo za Francijo in Češko ter delno niso bili na voljo za Švico.

Vir: podatki sistema agencije EUAA za zgodnje opozarjanje in pripravljenost (EPS) z dne 3. februarja 2025.

Sklepne ugotovitve

Leta 2024 je bilo področje azila še vedno v središču številnih javnih razprav in politik v Evropi, pri čemer je sprejetje pakta o migracijah in azilu predstavljalo pomemben mejnik v razvoju skupnega evropskega azilnega sistema. Število prošelj se je v letu 2024 zmanjšalo za 11 %, kljub temu pa so države EU+ že drugo leto zapored prejele več kot milijon prošelj za mednarodno zaščito. Poleg tega je 4,4 milijona razseljenih oseb iz Ukrajine v Evropi uživalo začasno zaščito, kar je povzročilo stalen pritisk na nacionalne azilne in sprejemne sisteme.

Glavna prizadevanja nacionalnih organov so bila usmerjena v racionalizacijo azilnih postopkov za učinkovitejšo obravnavo prošelj in v uvedbo strateških sprememb v nacionalne sisteme za sprejem, da bi optimizirali uporabo virov. Kljub tem prizadevanjem je še naprej občasno prihajalo do zapoznelega dostopa do postopka, prenatrpanosti, povečanih varnostnih tveganj in neoptimalnega dostopa do storitev. Hkrati so države EU+ namenile znatna sredstva za načrtovanje in izvajanje reform, ki jih zahteva pakt o migracijah in azilu.

Nadaljnji pritok prosilcev je dodatno spodbudil razprave o učinkovitem upravljanju nezakonitih migracij in zagotavljanju dostopa do zaščite tistim, ki jo potrebujejo. Zdi se, da v zadnjih letih razprave in politike na področju azila med oblikovalci politik postajajo bolj restriktivne, tudi zaradi političnega pritiska domačih interesnih skupin. Želja po povečanju učinkovitosti nadzora meja, vključno z notranjimi mejami, je občasno privedla do praks, ki ovirajo učinkovit dostop do zaščite na eni strani oziroma nemoteno delovanje schengenskega sistema na drugi strani. Prizadevanja za zmanjšanje stroškov ter optimizacijo porabe človeških in finančnih virov so včasih povzročila poslabšanje pogojev za sprejem in ugodnosti ali zmanjšanje dostopa do storitev za prosilce v postopku sprejema.

Pravosodne institucije na evropski in nacionalni ravni so te politike podrobno proučile, s čemer so pokazale, da so sestavni del učinkovitega delovanja azilnih sistemov, imajo odločilno vlogo pri razlagi pravnega reda Unije na področju azila in usmerjajo njegovo praktično izvajanje. Glede na napredek pri praktičnem izvajanju pakta o migracijah in azilu je pomembno, da pravosodni organi vlagajo v usposabljanje ter strokovni razvoj, da bi dodatno okrepili strokovno znanje sodnikov o vprašanjih, povezanih z azilom in migracijami.

Evropske države so za zagotavljanje zaščite ljudem v stiski nedvomno namenile veliko sredstev. Za boljšo predstavbo: države EU+ so poleg tega, da so leta 2024 prejele več kot milijon prošelj za mednarodno zaščito, izdale približno 746 000 odločb o priznanju začasne zaščite osebam, ki so bežale pred vojno v Ukrajini. Prihodnost Ukrajine je zelo nepredvidljiva, ključni dejavnik pa je usmeritev zunanje politike ZDA v regiji. Potreba po zaščiti bo še naprej prisotna, zlasti pri integraciji razseljenih oseb iz Ukrajine. Evropske države so večkrat izrazile svojo zavezanost, da bodo še naprej skrbele za potrebe razseljenih Ukrajincev in hkrati podpirale obnovo Ukrajine. Obenem pa te osebe niso na voljo na ukrajinskem trgu dela in za morebitno obnovo države.

Pakt o migracijah in azilu, sprejet leta 2024, odraža kompromis med državami, ki imajo različne izkušnje z migracijskimi pritiski in temu primerno različne potrebe. Zato bo med njegovim izvajanjem pomembna sposobnost obravnavanja različnih potreb, pri čemer pakt ne sme dajati vtisa, da je preveč strog in premalo usmerjen v zaščito ali da je preveč popustljiv in ni namenjen pomembnemu obravnavanju nezakonitih migracij. Njegovega političnega pomena ne bi smeli podcenjevati. Pakt odraža sodelovanje evropskih držav pri opredelitvi in

sprejetju *skupnega* okvira, ki temelji na *skupnih* vrednotah, za doseganje *skupnega* cilja, tj. ohraniti skladnost s temeljnimi načeli EU z vzpostavitvijo okvira, ki ponuja orodja za zaščito oseb v stiski in dostojno vrnitev oseb, ki ne potrebujejo zaščite. Za doseganje tega velikega preboja v razvoju skupnega evropskega azilnega sistema je bila ključna kultura sodelovanja, ki jo je EU ustvarila v desetletjih obstoja, in čeprav je to morda značilno za Unijo, je ne bi smeli jemati za samoumevno.

Praktična vrednost in funkcionalnost pakta se bosta v celoti pokazali v prihodnjih letih. Države članice EU se pripravljajo na njegovo izvajanje, pri čemer je treba poudariti, da se ne glede na to, kako napreden ali celovit je okvir, najpomembnejše vprašanje nanaša na njegovo praktično in učinkovito uporabo. Pakt mora tudi v praksi dokazati, da državam članicam pomaga pri reševanju perečih izzivov na nacionalni ravni. Predstavlja edinstveno priložnost za spodbujanje zbliževanja politik in praks držav EU na področju azila. Potrebni bodo intenzivno delo nacionalnih organov in podpora ter usmerjanje Evropske komisije in agencij EU. To ni samo vprašanje materialnih in upravnih virov, saj so za uspešno delovanje evropskega azilnega sistema bistveni tudi ustrezno kvalificirani človeški viri. Zato je nujno še naprej vlagati v izmenjavo strokovnega znanja, usposabljanje in strokovni razvoj ter učinkovito in jasno razlago praktičnih določb pakta za usmerjanje njegovega izvajanja. Čeprav so glavni akterji, ki spodbujajo izvajanje pakta, institucije EU in nacionalne institucije, je tesno sodelovanje s civilno družbo, lokalnimi organizacijami ter lokalnimi oblastmi prav tako pomembno, da se zagotovi, da vsi deležniki na tem področju delujejo v isti smeri. Ti akterji na regionalni in lokalni ravni lahko poleg tega, da so ključni vir operativnih izkušenj ter strokovnega znanja na področju azila, zagotovijo tudi podrobne povratne informacije o učinkih pakta na terenu in zagotovijo utemeljene predloge za reševanje praktičnih izzivov, kot je obravnavanje zaščitnih ukrepov za prosilce s posebnimi potrebami.

V prihodnjih letih bodo morale države EU+ preseči same sebe pri vzpostavljanju ureditev za izvajanje pakta, pri čemer bodo še naprej prejemale veliko število prošelj za zaščito in uporabljale dva vzporedna sistema, ki bosta stare in nove prošnje obravnavala po različnih pravilih. Agencija EUAA bo kot strokovni center EU na področju azila državam EU+ v tem prehodnem obdobju in po njem še naprej zagotavljala tehnično in operativno podporo ter podporo za usposabljanje. Posebni program agencije za pakt je bistveno prispeval k razvoju in zagotavljanju kakovostnih orodij ter storitev za pomoč pri izvajanju pakta. Agencija bo spremljala operativno in tehnično uporabo pravnega reda Unije na področju azila ter sodelovala z državami EU+ pri ugotavljanju in odpravljanju morebitnih pomanjkljivosti v delovanju njihovih azilnih sistemov in sistemov sprejema, pri čemer bodo prvi pilotni projekti potekali leta 2025. Dobro opremljena agencija EUAA bo imela pomembno vlogo pri skupnih prizadevanjih za reševanje migracijskih pritiskov v Evropi s konstruktivnim, v zaščito usmerjenim pristopom.

Poročilo o azilu 2025: Povzetek

Poročilo o azilu 2025 kot osrednji vir informacij o mednarodni zaščiti v Evropi zagotavlja celovit pregled ključnih dogodkov na področju azila v letu 2024. Povzetek prinaša skrajšano različico glavnega poročila.

Agencija Evropske unije za azil (EUAA) zbira informacije o vseh vidikih skupnega evropskega azilnega sistema. V ta namen so v poročilu opisani glavni trendi v politikah, praksah in zakonodaji v zvezi z mednarodno zaščito ter predstavljeni ključni kazalniki za referenčno leto 2024. Primeri sodne prakse so namenjeni razlagi evropske in nacionalne zakonodaje v okviru pravnega reda Unije na področju azila.

V poročilu o azilu 2025 so za vključitev različnih pogledov uporabljene informacije iz najrazličnejših virov, vključno s stališči nacionalnih organov, institucij EU, mednarodnih organizacij in organizacij civilne družbe ter pogledi iz akademskega sveta. Poročilo zajema obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2024 ter se uporablja kot referenca za najnovejše dogajanje na področju mednarodne zaščite v Evropi.